

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
இலங்கை மத்திய வங்கி
CENTRAL BANK OF SRI LANKA

සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව

30, ජනාධිපති මාවත, කොළඹ 01, ශ්‍රී ලංකාව
 දුරකථන අංක: 2477424, 2477423, 2477311
 ෆැක්ස්: 2346257, 2477739
 ඊ-මේල්: dcommunications@cbsl.lk, communications@cbsl.lk
 වෙබ් අඩවිය: www.cbsl.gov.lk

පුවත්පත් නිවේදනය

නිකුත් කළේ සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව

දිනය 2015 අගෝස්තු 12

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමට අදාළ ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි කෙරෙහි බලපැවැත්වෙන ප්‍රතිපත්ති

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි හරහා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම ආරම්භ කරන ලද්දේ 2015 පෙබරවාරි මස 27 දා පැවති තිස් අවුරුදු බැඳුම්කර නිකුතු වෙන්දේසියේ සිටය. මේ හේතුව මත, සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් කිහිපයකම පලවුණු වාර්තාවලින් කියවුණේ පෙබරවාරි 27 දා සිට ක්‍රියාත්මක වූ සෑම බැඳුම්කර නිකුතුවක්ම ඉහත ආකාරයට ක්‍රියාත්මක වූ බවත් ඒ තුළින් රජයට අතිරේක වියදමක් දැරීමට සිදුව ඇති බවත් ය. මේ අනුව පෙනී යන්නේ මීට පෙර අවුරුදු කිහිපයක් පුරාවට පැවති පෞද්ගලික හා ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි වල එකතුවකින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නැවත ස්ථාපිත කිරීම සුදුසු යැයි මතයක් මොවුන් දරන බවත් එමඟින් රජයට දැරීමට සිදුවන අතිරේක පිරිවැය අවම කරගැනීමේ හැකියාවක් ඇති බවටත් මොවුන් විශ්වාස කරන බවකි. මීට අමතරව ඇතැම් වාර්තාවලින් මෙම අතිරේක පිරිවැය උපකල්පිත ගණනය කිරීම් මඟින් පලකර ඇති අතර ඔවුන් මෙය සිදුකර ඇත්තේ පුර්ව නිගමනයන්ට එල්ල ගැනීමෙනි. එම නිසාම පහත පරිදි මේ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මහජනතාව ගේ දැනගැනීම පිණිස කරුණු පැහැදිලි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි.

1. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් අත්පොතට අනුව, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම හැකිතාක් ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි හරහා, වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් ට අනුකූලව සිදුකල යුතු අතර ඉතිරිවන හිඟ මුදල් සපයා ගැනීම සඳහා අත්පොතෙහි සඳහන් ආකාරයට පෞද්ගලික/සෘජු නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කල හැක. කෙසේ වෙතත් පසුගිය අවුරුදු කිහිපයක සිට භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතු හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සියයට 80ක් 90ක් දක්වාම සිදුවූයේ සෘජු නිකුතු හරහා, වෙන්දේසි වලින් බැහැරව එම කාලයේ අනුගමනය කල ක්‍රමවේදයන් ට අනුවය. පසුගිය කාලය තුල ඇරඹී වෙළෙඳපොළ වර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාදාමයන් තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය ඉවහල් වනු ඇති අතර මහා පරිමාණ වෙන්දේසි හරහා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මඟින් නුදුරේදී රජයට මෙන්ම ආයෝජකයන්ට ද වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්කර දීම මෙහි අරමුණ වේ.

2. 2015 පෙරවාරි 27 දා සිදුවූ තිස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවේදී සියයට 11.73% ක වාර්ෂික බරතැබූ ඵලදා අනුපාතිකයකට මිල කරන ලදුව රුපියල් බිලියන 10.06ක මුදලක් රැස් කරගැනීමට රජය සමත් විය. 2014 මැයි 27 දා සිදුවූ තිස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවේදී සියයට 11.75% ක කස්පිරීමේ ඵලදා අනුපාතිකයකට මිල කරන ලදුව රැස් කරගැනීමට හැකිවූයේ රුපියල් බිලියන 2ක මුදලකි. එම වෙන්දේසියෙන් අනතුරුව තවත් රුපියල් බිලියන 77.8ක මුදලක් සෘජු නිකුතු හරහා සිදුවිය. එම නිකුතු සිදුවූයේ 30 අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හරහා සියයට 8.85 – 11.80 දක්වා වූ ඵලදා අනුපාත යටතේ එකල ක්‍රියාත්මක වූ ප්‍රතිපත්ති යටතේය. මෙහිදී වෙන්දේසි හා සෘජු නිකුතු වල සමස්ත ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 11.47ක් විය. ඉන් පෙර සිදුවූ 30 අවුරුදු හා ඊට ආසන්න කල්පිරීමේ අගයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතු වලදී මීට අඩු හා වැඩි ඵලදා අනුපාතිකයන් යටතේ නිකුත් කිරීම් සිදුවිය.

3. කෙසේ වෙතත්, වෙළෙඳපොල වෙන්දේසි යටතේ සිදුවන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හෝ වෙනත් කිසිදු සුරැකුම්පත් නිකුතුවක ඵලදා අනුපාතිකයන් අනෙකුත් වෙන්දේසි හෝ විවිධ කල්පිරීම් සහිත සුරැකුම්පත් සමඟ සෘජුව සැසඳීම සිදුකල නොහැක. ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේගයන් ට යටත්ව වෙළෙඳපොල ද්‍රවශීලතා මට්ටම්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත, විදෙස් ආයෝජක ක්‍රියාකලාපයන් සහ වෙළෙඳපොල අපේක්ෂාවන් හී සිදුවන වෙනස්කම් විසින් ඵලදා අනුපාත කෙරෙහි විවිධ බලපෑම් ඇතිකරනු ලබයි. මේ හේතුව නිසාම එක් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවකදී රජයට ඇතිවිය හැකි අතිරේක පිරිවැය හෝ ඉතුරුම් ප්‍රමාණය වෙනත් වෙන්දේසියකදී හෝ කාලපරිච්ඡේදයකදී සිදුවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවක ඵලදා අනුපාතය සමඟ සැසඳීම පිළිගත නොහැකි, සධාරණීකරනය කල නොහැකි කරුණකි.

4. 2015 පෙබරවාරි 27 දා සිදුවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් රජයට දරීමට සිදුවූ අතිරේක පිරිවැය ගණනය කිරීමේදී ඇතැම් විශ්ලේෂනයන් පාදක වී ඇත්තේ රුපියල් බිලියනයකට මිල තැබීම් කෙරෙහි වාර්ෂික බරතැබූ ඵලදා අනුපාතිකය සියයට 10.38 වන බවත්, ඉතිරි මුදල් සෘජු නිකුතු මගින් ලබාගැනීමේ හැකියාවන් තිබූ බවය. එබැවින්, මෙම ගණනය කිරීම් වලට අනුව රුපියල් බිලියන 10.06ක් සඳහා සියයට 11.73ක ඵලදා අනුපාතිකයකුත් රුපියල් බිලියනයක් සඳහා සියයට 10.38ක ඵලදා අනුපාතිකයකුත් ලබාදුන් විට එම ඵලදා අනුපාතික අතර වෙනස සියයට 1.35කි. මේ අනුව රජයට දැරීමට සිදුවන වියදම සියයට 1.35ක ප්‍රතිශතයකි. කෙසේ වෙතත්, ඉහත සඳහන් කල නිකුතු ක්‍රමවේද ද්විත්වය සම්පූර්ණයෙන් එකිනෙකට වෙනස් වන අතර එයට හේතුව නම් සම්පූර්ණ වෙන්දේසි ක්‍රමය වෙළෙඳපොල පාදක කොට ගත් ක්‍රමයක් වීමත් සෘජු නිකුතු සහිත සීමිත වෙන්දේසි ක්‍රමය වෙළෙඳපොල හා පරිපාලන තීරණ යන සාධක දෙක මත පදනම් වන ක්‍රමයක් වීමත් ය. එම නිසා ඉහත සඳහන් අතිරේක පිරිවැය ගණනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ප්‍රායෝගික නොවන එකකි.

5. තවත් සමහර විශ්ලේෂකයන් මෙම අතිරේක පිරිවැය සඳහා තවත් එක්කිරීමක් සිදුකරන අතර එහිදී මොවුන් විසින් 2015 පෙබරවාරි මස 27 ට පසු සිදුවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම් වල ඵලදා අනුපාතික ඉහල යාම පෙබරවාරි 27 දාට පෙර සිදුවූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතු වෙන්දේසි හෝ සෘජු

නිකුතු වල ඵලදා අනුපාතික සැසඳීමෙන් මෙය සිදුකරන ලදී. එම විශ්ලේෂකයන් විසින් 2015 පෙබරවාරි 27 නිකුතුව වෙනුවෙන් රජය දැරිය යුතු සම්පූර්ණ අතිරේක පිරිවැය සඳහා දිගින් දිගටම ක්‍රියාත්මක වන සෑම නව බැඳුම්කර වෙන්දේසියක් ම පාදක කරගනිමින් එම පිරිවැය යාවත්කාලීන කරනු ලැබේ. ඉහත සඳහන් කල පරිදි විවිධ වෙන්දේසි වල ඵලදා අනුපාතික මෙසේ සැසඳීම පදනම් විරහිත වේ.

6. වෙන්දේසි ක්‍රමය උපයෝගී කරගනිමින් සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොල සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විවිධ අන්දමින් බලපාන අතර එයින් ක්‍රම කිහිපයක් පහත දැක්වේ

a. වෙළෙඳපොල නිකුතු ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුවන මිල ගණන් හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව සෘජු නිකුතු හරහා සිදුවන නිකුතු වලදී දැකිය නොහැක. එබැවින් මෙහි ඵලදා අනුපාතිකය සම්පූර්ණ වෙන්දේසි ක්‍රමවේදය තුළින් අත්කරගැනීමට බලාපොරොත්තුවන ඵලදා අනුපාතිකයට වඩා පහල අගයක් ගනිවිද යන්න පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම අපහසුය. ආර්ථික විද්‍යා මූලධර්ම වලට අනුවද වෙළෙඳපොල පාර්ශවයන් හට වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබාදීම සඳහා පිරිපාලන තීරණ මත පදනම් වූ මිල ක්‍රමවේදයන්ට සාපේක්ෂව වෙළෙඳපොල පාදක කරගත් මිල ක්‍රමවේදයන් උපකාරී වේ. මධ්‍ය කාලීනව සම්පූර්ණ වෙන්දේසි ක්‍රමය ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් පසු රජයට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය තීරණය වන්නේ වෙළෙඳපොල ක්‍රමවේදය මත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණය හරහා ය. මෙහිදී ඵලදා අනුපාතික හෝ පිරිවැයෙහි සිදුවිය හැකි අධික උච්චාවචන තත්ත්වයන් අවම කරගැනීම උදෙසා ණය උපකරණ කිහිපයක සම්මිශ්‍රණයක් යොදා ගැනීම සිදුකෙරේ. මේ අනුව 2015 පෙබරවාරි 27 දා වෙන්දේසියේදී සිදුවූ හදිසි ඵලදා අනුපාතික මට්ටම ඉහල යෑම හා එහි ප්‍රතිඵල වෙළෙඳපොල තත්ත්වයන් තුළින් නිවැරදි වනු ඇත. තවද, 2015 මාර්තු 03 දා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඉවත් කරන ලද සියයට 5 ක් වූ විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතය ද ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යෑම කෙරෙහි බලපෑ අතර මෙය උක්ත බැඳුම්කර නිකුතුවට බාහිර වූ තත්ත්වයකි. කෙසේ වෙතත් ඉන් පසු සිදුවූ සෘජු නිකුතු වලින් තොරව සිදුකල වෙන්දේසි තුළින් පෙන්නුම් කරන ආකාරයට වෙළෙඳපොල තත්ත්වය ඔස්සේ ඵලදා අනුපාතික ස්ථාවර මට්ටමකට පැමිණි අතර කෙටි හා දිගුකාලීන කල්පිරීම් සහිත රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් සඳහා ඉල්ලුම ඉහල ගොස් ඇත. එබැවින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හරහා ණය ලබාගැනීම තුළින් ඇතිවූ සමස්ථ පිරිවැය අවම වෙමින් පවතී. එනමුත් තනි වෙන්දේසි තුළින් හටගන්නා පිරිවැය වෙළෙඳපොල තත්ත්වයන් හමුවේ වෙනස් විය හැක.

b. ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක වෙළෙඳපොල තුළ අලෙවිකරුවන් හා ආයෝජකයන් ගේ සහභාගීත්වය ඉහල යාම තුළින් පෙන්නුම් කරන පරිදි වෙන්දේසි ක්‍රමවේදයේ විශාල සංවර්ධනයක් ඇතිවිය. එබැවින් උක්ත බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් පසු සිදු වූ වෙන්දේසි හරහා වෙනත් ණය උපකරණ ද ඇතුළත්ව රජයට රපියල් බිලියන 316.4ක මුදලක් සපයාගැනීමට හැකිවිය.

c. සක්‍රීය වෙන්දේසි වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2015 දී රජයේ ද්විතීයක සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොල (භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා බිල්පත්) ප්‍රසාරණය වීම හේතුවෙන් වෙන්දේසි සඳහා ඉදිරිපත් වීමට

අවස්ථාව නොලද ආයෝජකයන් හෝ වෙන්දේසි වලදී මිල තැබීම් සිදුකිරීමට අපොහොසත් වූ මහා පරිමාණ අයතනික ආයෝජකයන් ද්විතීයික වෙළෙඳපොළෙහි ප්‍රාථමික ආයෝජකයන් හරහා මිල තැබීම් සිදු කිරීම අරඹන ලදී. මේ හේතුවෙන් රටතුළ මේ වන විට සක්‍රීය ද්විතීයික වෙළෙඳපොළක් ක්‍රියාත්මක වන අතර එය රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ තරඟකාරීත්වය වර්ධනය කර තරළකාරී ඵලදා අනුපාත මත මූල්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා රජයට උපකාරී වනු ඇත.

d. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීමට විවෘත වෙළෙඳපොළ යොදාගැනීම සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි විදේශී ආයෝජකයන් නැඹුරු කිරීමට ඉවහල් වන අතරම ආයෝජන ගලා ඒම ස්ථාවර වීමත්, ආයෝජක විශ්වාසය වර්ධනය වීමත් කෙරෙහි මධ්‍ය කාලීනව බලපානු ඇත.

e. තවද වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම වෙන්දේසි ක්‍රම හරහා රජය මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඉවහල් වනු ඇත.

7. ඉහත කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් අනතුරුව, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමට අදාළ ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසි හරහා පමණක් නිකුත් කිරීම් සිදුකරීමේ දැනට බලපැවැත්වෙන ප්‍රතිපත්තිය අධ්‍යයනය කිරීමේදී සියලු පාර්ශවයන් හට වෙළෙඳපොළ ක්‍රමවේදයන් තුළින් අත්වන ප්‍රතිලාභ මධ්‍ය හා දිගුකාලීන අවබෝධයක් සහිතව සලකා බැලීම සිදුවිය යුතුය.